

Víctor Codina Autor de 'Sueños de un viejo teólogo'

"Cal canviar la terrible imatge del Déu policia que ens han comunicat"

El jesuïta, missioner a Bolívia des de fa 35 anys, ja no té por de publicar el que pensa i com veu l'Església i explica els seus somnis en el seu darrer llibre

Joan Pau II veia marxisme a tot arreu. Els teòlegs de l'Alliberament s'ho van passar molt malament. Però la gent va aguantar

Els laics han de reprendre una postura molt més activa a l'Església que la que han tingut fins ara

MIREIA ROURERA

● El 1982 el jesuïta Víctor Codina va marxar a fer de missioner a Bolívia, on encara viu. Ha fet de professor a la Universitat Catòlica de Cochabamba i ha treballat en els barris més populars. És un teòleg reconegut, molt proper al Concili Vaticà II, que col·labora amb el centre d'estudis Cristianisme i Justícia. Amb l'experiència que dona l'edat i amb la certesa que arriba un moment que ja es pot dir tot, Codina acaba de publicar *Somnis d'un vell teòleg. Una església en camí*, on expressa dubtes i certeses de l'Església que ha viscut.

Quina Església ha viscut a Bolívia?

Vaig arribar-hi en un moment en què tota l'Amèrica Llatina havia viscut una assimilació del Concili Vaticà II molt peculiar. A partir de l'any 68 a Medellín l'Església llatinoamericana va optar pel seguiment de Jesús i l'opció pels pobres de manera clara. Això ha marcat l'Església de l'Amèrica Llatina i també de Bolívia. En aquest país hi ha una religiositat popular, una religió més compromesa, lligada amb les tradicions culturals indígenes. A Bolívia els bisbes van lluitar molt contra la dictadura. D'allà hi tenim màrtirs com Lluís Espinalt, company meu, que el van matar l'any 1980, tres dies abans que al bisbe Romero.

Quan torna, com veu l'Església d'aquí?

Veig que tant la societat com l'Església està envellida. Quan vaig a una església en diumenge només hi veig cabells blancs i gent amb crosse. Hi ha un ambient molt secularitzat que contrasta amb la religiositat de Bolívia; però també he trobat grups de joves i d'adults molt compromesos, gent solidària, que busca l'espiritualitat...

El Concili: què havia de ser i què va ser?

Hi va haver dos moments: una *primavera*, el període dels papats de Joan XXIII i Pau VI, i un *hivern*, des de finals de Pau VI fins ara. Amb Joan Pau II hi havia una certa por que es pogués crear una divisió a l'Església, un cisma, i es va insistir més en la unitat en la tradició anterior al Concili que en les novetats. Això va frenar moltes coses. Per un cantó hi havia el reaccionari Lefebvre, per un altre, els grups progressistes que potser també es passaven de rosca... Aquesta por va produir un hivern eclesial del qual en sortim ara.

A l'Amèrica Llatina floria la Teologia de l'Alliberament amb el Vaticà en contra.

Hi havia por al marxisme. Joan Pau II, que havia viscut el marxisme a Polònia, veia marxisme a tot arreu. I la crítica que va fer a la Teologia de l'Alliberament és una crítica a un sistema que, deia, s'havia fet marxista... cosa amb què cap dels grans teòlegs de l'Alliberament s'hi sentia representat. La gent va callar però va patir molt. Hi va haver censura... però es va aguantar.

I ara amb Francesc la feina ha estat reconeguda. Com ho viuen?

Amb una gran esperança. El papa Francesc empalma amb el Vaticà II. Francesc no és un teòleg professional sinó un pastor, però participa d'aquesta obertura de l'Amèrica Llatina cap als pobres. Ell segueix la línia argentina, la teologia del poble: no és que neguin la pobresa econòmica, social i política, però insisteixen més que el pobre és un subjecte amb gran dignitat humana, grans valors humans, populars i religiosos.

Acaba de publicar 'Somnis d'un vell teòleg', on qüestiona moltes coses.

He estat professor de temes d'església, sacraments, espiritualitat, vida religiosa... Hi havia moltes coses que volia dir però no vaig dir per no escandalitzar els alumnes. Ara ho puc dir amb més tranquil·litat, i més amb l'atmosfera d'obertura del papa.

Vostè es planteja el fet del baptisme en néixer i la comunió a nens molt joves.

A l'Església primitiva la gent que es convertia i es batejava era gent gran. Després del s. IV amb Constantí van començar a batejar els infants. Té sentit i és una tradició... però a mi em sembla que l'Església hauria d'oferir la possibilitat que la gent es preparés en un catecumenat i es pogués batejar i fer la primera comunió i la confirmació d'adults. Enriquiria l'Església i en aquest moment de llibertat i de pluralisme religiós crec que això és el més convenient.

Hi ha més gent que opina així?

A París fa anys que les parròquies ofereixen dues possibilitats. Avui, que no és obligatori ser catòlic, em sembla que aquesta opció personal l'han de decidir persones que ja tenen ús de raó, que saben què fan i a què es comprometen.

Vostè està a favor de l'ordenació de dones. Diu que els arguments que s'adueixen per provar l'exclusió de la dona en el ministeri ordenat no tenen consistència bíblica ni teològica.

S'ha fet una lectura massa literal i massa fonamentalista de l'escriptura sense tenir en compte el context. En temps de Jesús la dona no tenia el lloc que té avui en la societat i en l'Església. Per a mi el problema no és només dels ministeris i l'ordenació sinó el lloc que la dona té a l'Església. Ha quedat molt marginada. M'ha alegrat molt que Francesc hagi creat una comissió

El jesuïta Víctor Codina ha estat uns dies a Barcelona, on ha presentat el seu darrer llibre: 'Sueños de un viejo teólogo' JJOAN ANDREU PARRA

per estudiar el diaconat de les dones, cosa que vol dir que sobre una *certa* finestra.

El papa també ha proposat que homes casats puguin ser ordenats sacerdots

Això obriria unes possibilitats de ministeri molt àmplies. Per exemple, al Brasil, el 75% de les celebracions dominicals són sense capellà i jo sé que aquests dies hi ha hagut un bisbe del Brasil, Erwin Kräutler, que va anar a veure el papa i li va explicar tot això i que caldria ordenar homes casats. I el papa li va dir: vosaltres m'ho heu de demanar... El papa no farà un canvi si els bisbes no l'hi demanen.

Alguna cosa ha de fer l'Església davant la falta de vocacions?

Jo penso que sí. I això està lligat amb el fet que els laics han de reprendre una postura molt més activa a l'Església que la que han tingut fins ara.

En el llibre vostè parla de pecat i perdó i denuncia que s'ha viscut durant anys a l'Església una pastoral de la por: el pecat, el càstig, l'infern. Vostè proposa que es revisi el concepte de pecat?

S'ha donat una imatge d'un Déu que sembla un policia, que testà espiant a veure si fas algun pecat. En el llibre cito una frase de sant Tomàs d'Aquino que diu: "A Déu el que l'ofèn és allò que ens fa mal a nosaltres." Això és el pecat, quan fem una cosa que ens fa mal a nosaltres, socialment o personalment. El mateix papa ha dit que el sagrament de la confessió, que s'ha convertit en una experiència de turment, es transformi en una experiència de misericòrdia i per això el papa ha fet el jubileu de la Misericòrdia per demostrar que Déu és misericòrdia, amor. Cal canviar aquestes imatges tan terribles de Déu que ens han comunicat. És el que vol la gent.

L'encíclica 'Laudato Si' del papa Francesc a favor de la Terra té especial significat a l'Amèrica Llatina.

S'ha rebut amb una gran alegria perquè els pobles originaris de l'Amèrica Llatina tenen un sentit de la terra, de l'ecologia, molt més gran que el món occidental modern. L'Església mai havia parlat tan clar, els bisbes mai havien parlat d'aquesta manera; és un canvi molt important, un camí que sobre. L'únic possible.

També diu al seu llibre que somia que hi hagi drets humans dintre de l'Església, que sigui més democràtica

Cal comunió eclesial, l'Església és una comunitat... allò que pertoca a tots ha de ser obra de tots. Hi ha molts textos de papes (s. IV, V, VI...) que diuen que no es pot imposar un bisbe sense el parer del poble. Seria molt més cristià i eclesial que a l'elecció dels bisbes hi participessin d'alguna manera els fidels.

Després del Sínode de la família, 'Amoris laetitia', que accepta que els divorciats es puguin tornar a casar, s'ha creat un gran rebuig en els sectors més conservadors.

Hi havia molta gent que desitjava que el papa fos com un semàfor: vermell, prohibir; verd, tot obert. I el papa ha deixat el semàfor de cantó i s'ha fixat en la brúixola: en cada cas, cada persona concreta, segons la seva consciència i en diàleg amb pastors i laics, pot arribar a veure fins a quin punt pot combregar o no. El papa no trenca cap dogma ni cap principi de l'Església. El que diu el papa és de sentit pastoral i sentit comú.

Em semblaria millor batejar la gent en edat adulta perquè tenen ús de raó, saben el que fan i a què es comprometen